

Prof. emer. dr. sc. Andrija Prager, dipl. ing. građ. (1935. – 2015.)

Profesor emeritus Sveučilišta u Rijeci, dr. sc. Andrija Prager, rođen je 17. ožujka 1935. u Zagrebu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Godine 1953. završio je gimnaziju te upisao Građevinski odsjek na Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1960., tada već na Arhitektonsko-građevinsko-geodetskom fakultetu, diplomirao na općem smjeru. Još kao apsolvent 1958. počeo je raditi u ondašnjemu građevinskom poduzeću *Hidrotehna*, uglavnom na hidromelioracijskim radovima.

Nakon što je odslužio vojni rok, godine 1962. zaposlio se kao voditelj tehničke službe u Zavodu za komunalnu djelatnost u Rijeci, gdje je radio do 1965., a u međuvremenu je položio stručni ispit. Poslije je 12 godina radio u prometnome odjelu u velikome projektantskom poduzeću *Rijeka-projekt*, tvrtki koja i danas unatoč privatizaciji uspješno posluje. Tamo je kao glavni projektant za kopneni promet bio uključen u mnoge ondašnje velike projekte poput podvoznjaka ispod željezničke pruge u Krešimirovoj ulici u Rijeci (1966.), luke za rasute terete u Bakru (1967.– 1969.), idejnog projekta autoceste Rijeka – Trst (1971.) i riječke zaobilaznice, dionice Orehovica – Jurdani, s čvorištima Orehovica, Škurinje, Diračje i Matulji (1975.– 1977.).

Nastavnu je djelatnost kao predavač u dopunskome radnom odnosu započeo još 1969. nakon osnutka Više tehničke građevinske škole, a potom od 1972. do 1976. na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Stalno je radio na Građevinskom fakultetu u Rijeci od 1976., s tim što je od 1989. pa do umirovljenja 2004. po pola radnog vremena radio i na Građevinskom fakultetu u Rijeci i na Građevinskom fakultetu u Zagrebu.

Stupanj magistra tehničkih znanosti stekao je 1978. nakon završetka sveučilišnoga poslijediplomskog rada za znanstveno usavršavanje iz geotehnike i obranom rada *Geotehnički problemi temeljenja navoza* (mentor: prof. dr. sc. Ervin Nonveiller). Doktorirao je 1984. obranom disertacije *Istraživanje krutih nosivih struk-*

tura u sastavu prometnica (mentor: prof. dr. sc. Kruno Tonković). Biran je u znanstveno-nastavna zvanja, za predavača (1972.), docenta (1985.), izvanrednog profesora (1986.), redovitog profesora (1993.) i redovitog profesora u trajnom zvanju (2000.). Konačno je 2006. imenovan za *profesora emeritusa* Sveučili-

šta u Rijeci. Predavao je predmete *Ceste, Prometne arterije, Ceste I i Ceste II* u Rijeci te *Aerodromi* u Rijeci i Zagrebu na višoj stručnoj spremi i dodiplomskom studiju te na poslijediplomskom studiju *Betonske kolničke konstrukcije* u Zagrebu i *Kolničke konstrukcije* u Rijeci. Za veći je dio tih kolegija kreirao i nastavne programe, a bio je autor i koautor skriptata. Ujedno je bio mentor tijekom izrade brojnih diplomskih te nekoliko magistarskih i doktorskih radova. Na Građevinskom fakultetu u Rijeci bio je prodekan (1981.– 1985.) i dekan (1985.– 1989.). U 35 godina, koliko je bio uključen u nastavu, bio je mentor tijekom izrade više od 300 diplomskih radova. Objavio je tridesetak znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te nastupao na domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima, a bio je autor ili koautor šest knjiga. Bio je i voditelj znanstvenog projekta *Studija riječkih gradskih prometnih prostora* (1989.– 1993.) i suradnik na projektu *Istraživanje mogućnosti izvedbe betonskih kolnika* (1989.– 1990.).

I tijekom svoje sveučilišne karijere bio je projektant brojnih složenih projekata među kojima se posebno ističe automotodrom *Grobnik* iz 1978. U radu je predstavljen vozno-dinamički proračun toga jedinstvenog objekta, što je bio preduvjet za njegovo projektiranje jer detaljnih uputstava za projektiranje motodromanije bilo. Zanimljivo je to da je prof. Pragera temelju usvojene geometrije trase izračunao prosječnu brzinu kruga za motocikl od 500 ccm od 151,1 km/h, a ona izmjerena na prvoj utrci u rujnu 1978. bila je veća za samo 1,6 posto i iznosila je 153,1 km/h.

Danas puno govorimo o potrebi primjene znanstvenih istraživanja, a prof. Prager taj je element istraživanja jednostavno podrazumijevao, što pokazuje i primjer projekta motodroma. Može se slobodno reći da se radilo i o profesoru i o inženjeru starog kova.

Izradio je projekte za denivelaciju čvorišta na Jadranskoj turističkoj cesti za Krk (1983.), sanaciju Lujzinske ceste u kanjonu Rječine (1987.) i vanjske autocestovne obilaznice Rijeke (1995.), ali i projekt sanacije stajanke Zračne luke

Prof. Prager snimljen u ožujku 2014. za vrijeme razgovora za *Građevinar*

Split (1997.) te rekonstrukcije jedne rulne staze u Zračnoj luci *Zagreb* (1997.). Tome valja pridodati više od 200 km cesta, sedamdesetak projekata rekonstrukcija ili novogradnji gradskih ulica i raskrižja te dvadesetak manjih i srednjih mostova, nadvožnjaka i podvožnjaka. Kao ovlašteni revident za kolničke konstrukcije obavio je više od 200 revizija projekata autocesta i državnih cesta te kolničkih konstrukcija u zračnim lukama *Zagreb, Split, Brač i Ploče*.

Prof. Prager dobro je govorio njemački jezik (po vlastitom priznanju i bolje od hrvatskog), dobro je poznao slovenski i engleski, a služio se i ruskim i talijanskim jezikom. Stoga valja istaknuti da je prof. Prager autor *Trojezičnog rječnika građevinarstva* koji se sastoji od hrvatsko - englesko - njemačkog, englesko - hrvatsko - njemačkog i njemačko - hrvatsko - engleskog dijela. Sadrži približno 20.000 riječi odnosno hrvatskih, engleskih i njemačkih termina iz građevinarstva i pratećih područja poput arhitekture, matematike, geologije, informatike, ekologije, ekonomije i prava, a namijenjen je građevinskim stručnjacima i prevoditeljima, studentima i nastavnicima građevinskih studija te svima koji se u profesionalnome radu susreću s terminima iz hrvatske, engleske i njemačke građevinske terminologije.

Prof. Prager dobio je 2012. godine nagradu *Kolos* za životno djelo Hrvatske komore inženjera građevinarstva.

Na kraju izdajamo i neka sjećanja bliskih suradnika na prof. Pragera koja ga dobro opisuju. Naime, pričava se kako su u vrijeme dekanstva prof. Pragera sjednice Fakultetskog vijeća bile vrlo burne, ali istodobno i kratke i fokusirane. Na pozivima je obavezno pisalo kada je predviđen završetak sjednice. Kada bi netko dulje raspravljao, prof. Prager bi ga upozorio koliko je vremena preostalo za sve ostale točke koje slijede i tada bi rasprave bile naglo skraćivane jer Vijeće je obavezno završavalo u predviđeno vrijeme. To je anegdota koja prof. Pragera možda i najbolje opisuje – u onome što je radio bio je vrlo pripremljen i koncentriran i nije volio gubiti vrijeme na duge analize i priče, a svaku je situaciju znao popratiti duhovitim komentarom.

S prof. Pragerom na neki je način otišao i dio povijesti riječkog fakulteta, a svakako važan dio povijesti Zavoda za prometnice, organizaciju građenja i arhitekturu te Katedre za prometnice čiji je član kao *professor emeritus* bio do samoga kraja. U nasljeđe budućim generacijama prof. Prager ostavlja realizirane projekte, istraživanja i publikacije u koje je utkao svoje široko znanje i iskustvo na čemu mu zahvaljujemo.